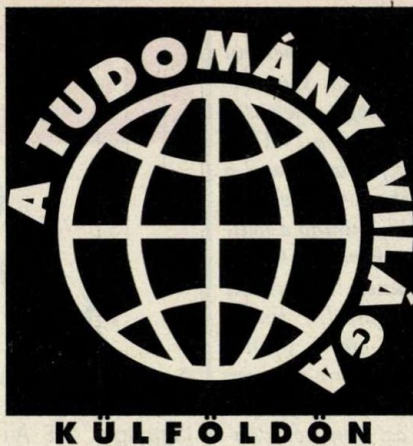

A spanyol őshaza

Spanyol antropológusok szerint az első emberek legalább 300 000 évvel korábban érkeztek Európába, mint ahogy azt eddig a kutatók feltételezték.

Spanyolország északi részén, a *Gran Dolina barlangban* két évvel ezelőtt találtak néhány leletet. A kőszerszámok durván voltak megmunkálva, nem akadt közöttük még kőbalta sem. Az összesen harminchat darabos lelet-együttes tartalmaz még fogakat, állkapocs- és egyéb csonttöredékeket. Vannak közöttük gyerek-, csecsemő- és felnőttcsontok is.

A régészeti kutatások egyik legnehezebb része a pontos kormeghatározás. A spanyol leleteken paleomagnetikus korbecslést végeztek. Ez az eljárás azon alapszik, hogy a Föld mágneses polaritása időnként megfordul, s bizonyos kőzetekben ez az átfordulás nyomot hagy. Az utolsó nagy polaritásváltás, amelyről tudunk, mintegy 700 000 évvel ezelőtt történt. A kőszerszámokon elvégzett kormeghatározás alapján a *Gran Dolina barlang* lakói 780 000 évesnek bizonyultak.

A mai ember megjelenéséről és elterjedéséről még nagyon keveset tudunk. Igencsak hézagosak az adatok, alig néhány leletből próbálják meg rekonstruálni az eseményeket.

Szakmai körökben azt már senki sem vitatja, hogy a mai ember Afrikából származik. Az azonban még kérdéses, hogy mikor indult el Európa és Ázsia felé. Vannak, akik úgy vélik, hogy már kétféle millió évvel ezelőtt elakart vándorolni egy csoport Afrikából Ázsiába. Ennek tagjai azért

mások voltak, mint a mai ember: *Homo erectus*okból, azaz felegyesedett emberekből állt. Vállalkozásuk nem járt sikerrel, a csoport nem tudott meglepedni, ezért eltűntek, elpusztultak. Később, mintegy 150 000 évvel ezelőtt újabb csoportok indultak a két másik földrész meghódítására, így jutott el a mai ember Európa és Ázsia minden lakható zugába.

A spanyol leletek újabb kérdéseket vetnek fel. Ha ilyen „korán”, 780 000 évvel ezelőtt Európa kapujában, Spanyolországban voltak az emberelődök, akkor a továbbiakban vajon mi tartott olyan sokáig, miért nem hódították meg hamarabb a kontinenst?

A jövő évben újabb ásatások kezdődnek a *Gran Dolinán*. A négy spanyol egyetem szakértőiből álló kutatógárda nem tartja elképzelhetetlennek, hogy egy új fajt is leírhatnak majd a leletek alapján. A spanyolországi emberelődök valószínűleg eltűntek, amikor Afrikából a mai modern ember elődei útnak indultak, hogy letaroljanak minden útjukba kerülőt. (*New Scientist*)

„Dino”, az új házikedvenc

Az amerikai háztartásokat egy új házikedvenc kezdi meghódítani. Csendes, nem zavarja a szomszédokat, nem hullik a szőre, vegetáriánus, békésen a gazdi vállára gömbölyödik, s ha megsimogatják, lehunyja a

szemét. „Ő” az Egyesült Államok új kedvence, a megjelenésében némiképp a dinoszauruszokra emlékeztető leguán.

A kis leguánokat Salvadorból hozzák be az Egyesült Államokba: az idén immár ötszázharmincezeret, szemben az 1968-as alig huszonnyolcezerrel. Sokan megunták már az akváriumokat az unalmas halakkal és teknőcökkel, s új kedvence vágnak, „aki” megértő és szeretetreméltó.

Persze, azért a leguán sem tökéletes. A legfőbb baj vele az, hogy a 15 centiméteres, kedves kis jószág két év alatt majd 2 méteresre, valóságos sárkánnyá nő. Ekkorra persze a szerető gazdik már igyekeznek megszabadulni tőlük: jobb esetben örökbe fogadó központokba, rosszabb esetben az utak mentére kerülnek. A nem megfelelően gondozott leguán azért is nagy veszélyt jelenthet, mert a szalmonellózist és az agyhártyagyulladást terjesztő kórokozók szívesen telepednek meg pikkelyei között. Sok

leguán okozott már fertőzést, sőt, az is megtörtént, hogy csecsemők haltak meg a higiéniai szabályok be nem tartása miatt. Az ilyen szerencsétlenségek, persze, megfelelő gondossággal megelőzhetők. A leguán egyelőre folytatja hódító útját az amerikai otthonokban. (*Science et Vie*)

Vegetáriánus őskrokodil

Egy kanadai-kínai kutatócsoport 120 millió éves megkövesedett krokodil csontváz darabokat talált a Jangce völgyében. Meglepetéssel állapították meg, hogy e krokodilok kizárólag növényekkel táplálkoztak. Erre az állatok állkapcsának izületei és a fogak vizsgálata alapján következtettek a kutatók, mivel azok csak a táplálék megőrlésére, nem pedig zsákmányszerzésre voltak alkalmasak.

A kutatók a szokatlan tulajdonság alapján a vegetáriánus őskrokodilt „*Chimaerasuchus paradoxus*”-nak nevezték el. (*Nature*)

